

Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 1997–2006 (31. 12.)

(Graf 9)

Pramen: MPO ČR, MPSV – SSZ ČR, VŠPS ČSÚ

Údaje VŠPS (Výběrové šetření pracovních sil): jedná se o roční průměr, údaj za pracovníky v hlavním zaměstnání civilního sektoru.

Mezi roky 1997 a 1999 se počet ekonomicky aktivních cizinců v ČR prudce snížil. Pokles o více jak 40 tisíc osob se týkal jak cizinců s živnostenským oprávněním (mezi rokem 1997 a 1998 pokles téměř o 20 000 osob), zároveň klesly i počty cizinců v postavení zaměstnanců, tj. cizinců evidovaných úřady práce, a to o 37 000 těchto osob (mezi rokem 1997 a 1999). Pokles cizinců-živnostníků v roce 1998 byl odrazem novely zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, která stanovila přísnější povinnosti podnikatelům při předkládání zákonem stanovených dokladů. V roce 1999 došlo rovněž k významné legislativní úpravě zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

Roky 2000 až 2003 se vyznačovaly značnou stabilitou, v ČR bylo v těchto letech evidováno mezi 160 až 170 tisíci ekonomicky aktivních cizinců. Mezi roky 2004 až 2006 došlo k výraznému nárůstu těchto osob, a to téměř o 80 tisíc osob. Navýšení se téměř výhradně týkalo cizinců evidovaných úřady práce a souviselo se změnou zákona o zaměstnanosti a se vstupem ČR do EU.

Od roku 2004 dochází k navýšování podílu cizinců na celkovém počtu pracujících v ČR, v roce 2006 cizinci představovali 5,4 % těchto osob.

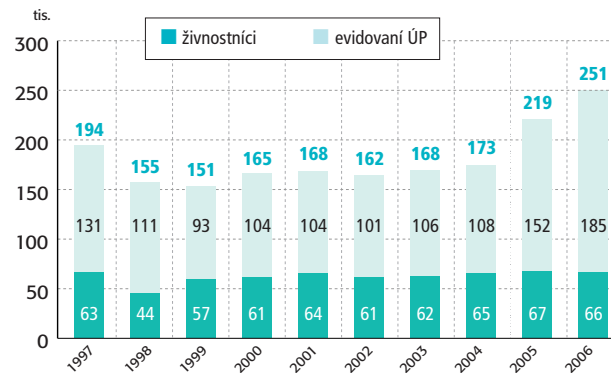
Poměr mezi typy ekonomické aktivity cizinců v ČR v letech 1997–2006 (31. 12.)

(Graf 10)

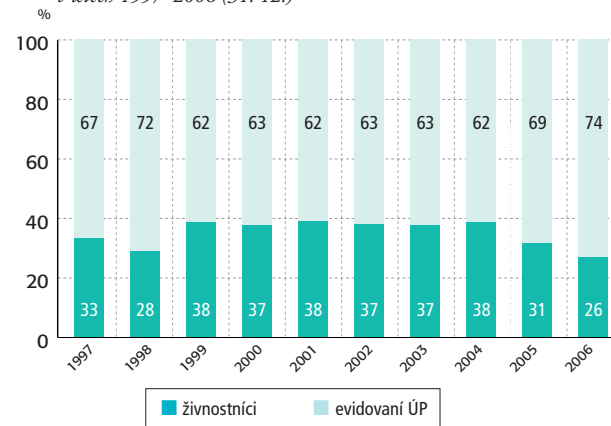
Pramen: MPO ČR, MPSV – SSZ ČR

Mezi roky 1999 až 2004 tvořili cizinci evidovaní úřady práce 62–63 % všech ekonomicky aktivních cizinců; cizinci-živnostníci představovali tedy zbývajících 37–38 % těchto osob. Z počátku a ke konci sledovaného

Graf 9: Vývoj počtu ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 1997–2006 (31. 12.)

Graf 10: Poměr mezi typy ekonomické aktivity cizinců v ČR v letech 1997–2006 (31. 12.)

období, tj. v letech 1997, 1998 a v roce 2005 (k 31. 12.) se podíly cizinců evidovaných na úřadech práce pohybovaly okolo 70 %, podíly cizinců-živnostníků dosahovaly zbývajících 30 %.

V roce 2006 se následkem prudkého nárůstu cizinců evidovaných úřady práce podíl cizinců-živnostníků snížil téměř na 25 % ekonomicky aktivních cizinců v ČR.

Nejčtenější státní občanství ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 1998 a 2006 (31. 12.)

(Graf 11)

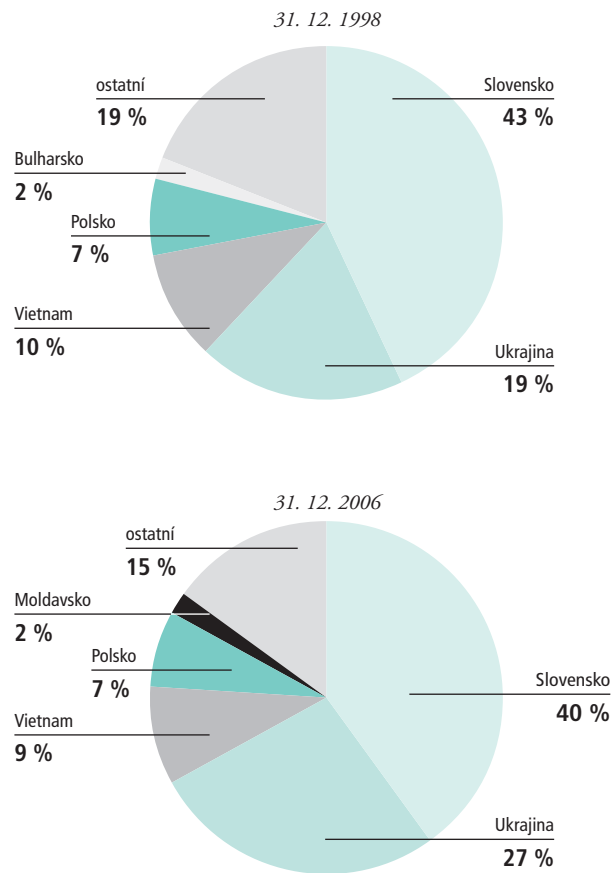
Pramen: MPO ČR, MPSV – SSZ ČR

Mezi ekonomicky aktivní cizince patří:

1. cizinci s platným živnostenským oprávněním
2. cizinci evidovaní úřady práce:
 - 2a. cizinci v postavení zaměstnanců
 - 2b. částečně cizinci-společníci, členové a statutáři obchodních společností a družstev (viz metodika, s. IX)

Pořadí pěti nejčtenějších státních občanství ekonomicky aktivních cizinců bylo v roce 1998 téměř stejné jako v roce 2006 (31. 12.). První pozici zastupovali cizinci se státním občanstvím Slovenska, kteří představovali okolo 40 % všech ekonomicky aktivních cizinců v obou letech (menší podíl připadal na rok 2006). V pořadí druhé bylo občanství Ukrajiny, které v roce 2006 tvořilo 27 % ekonomicky aktivních cizinců, v roce 1998 pak o 8 procentních bodů méně. Třetí pozici zastávalo občanství Vietnamu (10 % všech pracujících cizinců), dále následovalo občanství Polska (7 %). Pátým nejčtenějším občanstvím bylo v roce 2006 občanství Moldavska (2 % všech ekonomicky aktivních cizinců), v roce 1998 pak občanství Bulharska (rovněž 2 %).

Graf 11: Nejčtenější státní občanství ekonomicky aktivních cizinců v ČR v letech 1998 a 2006

Nejčtenější státní občanství cizinců evidovaných ÚP v ČR v letech 1998 a 2006 (31. 12.)

(Graf 12)

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – Správa služeb zaměstnanosti

Mezi cizince evidované úřady práce patří:

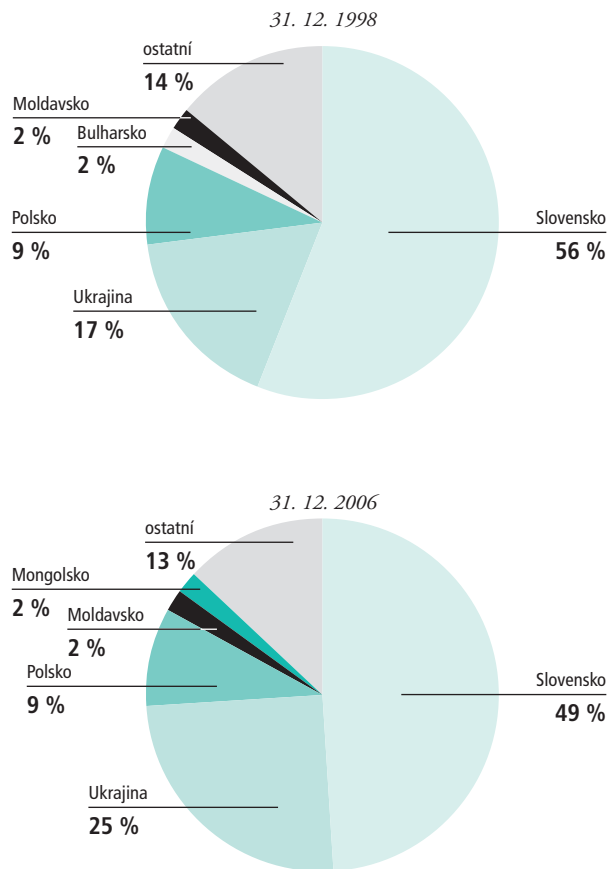
1. cizinci v postavení zaměstnanců
2. částečně cizinci-společníci, členové a statutáři obchodních společností a družstev (viz metodika, s. IX)

Mezi nejčtenějšími státními občanstvími cizinců evidovanými úřady práce dominovala zejména dvě občanství, tj. státní občanství Slovenska a Ukrajiny.

V roce 2006 (k 31. 12.) bylo úřady práce zaznamenáno více než 90 000 občanů Slovenska (což bylo o 30 tisíc více než v roce 1998) a 46 000 občanů Ukrajiny (tedy o 27 tisíc více než v roce 1998). Občané Slovenska v roce 1998 představovali 56 % cizinců evidovaných ÚP, v roce 2006 tomu bylo o 7 procentních bodů méně (tj. občané Slovenska tvořili polovinu všech cizinců v evidenci ÚP v ČR). Pokles relativního podílu občanů Slovenska evidovaných ÚP byl v podstatě odrazem nárůstu relativního podílu občanů Ukrajiny na těchto osobách. V roce 1998 občané Ukrajiny představovali 17 % všech cizinců evidovaných úřady práce, v roce 2006 o 8 procentních bodů více.

Následovalo polské státní občanství, které tvořilo v obou sledovaných letech 9 % všech cizinců evidovaných ÚP – k 31. 12. 2006 bylo úřady práce evidováno přibližně 17 000 občanů Polska (v roce 1998 o 7 tisíc méně).

Graf 12: Nejčtenější státní občanství cizinců evidovaných ÚP v ČR v letech 1998 a 2006 (31. 12.)

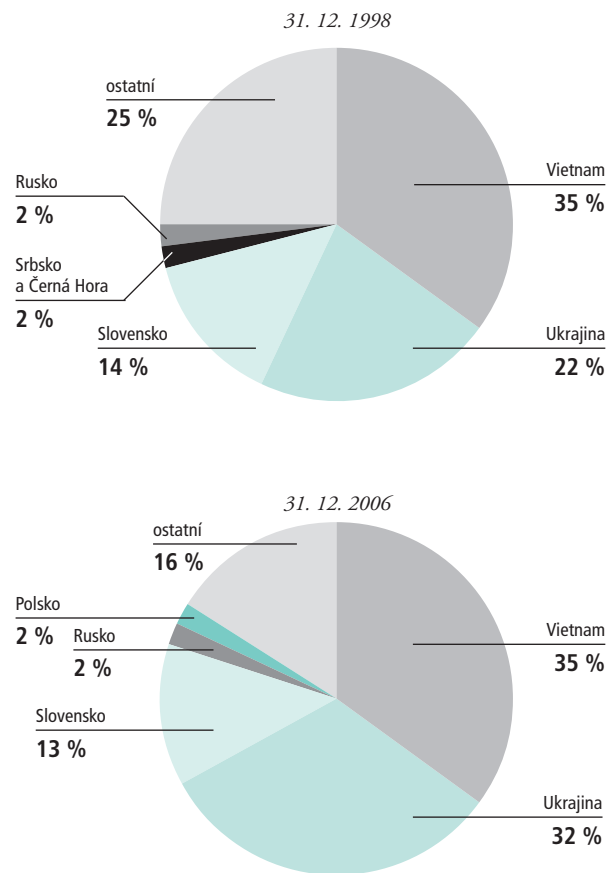

Nejčtenější státní občanství cizinců s platným živnostenským oprávněním v ČR v letech 1998 a 2006 (31. 12.) (Graf 13)

Pramen: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Počet cizinců – živnostníků dosáhl mezi rokem 1998 a 2006 vzestupu o 21,5 tisíc osob, přičemž nejvyšší nárůst byl zaznamenán hned z počátku období mezi rokem 1998 a 1999, a to o 13 tisíc osob. V dalších letech byl již vývoj velmi stabilní, čemuž odpovídaly i změny v počtech cizinců-živnostníků u jednotlivých státních občanství. Nejvyšší podíl zaujímali cizinci-živnostníci se státním občanstvím Vietnamu, kteří v obou sledovaných letech představovali 35 % všech těchto osob; dále následovalo státní občanství Ukrajiny – cizinci tohoto státního občanství tvořili 32 % všech cizinců-živnostníků v roce 2006, v roce 1998 pak o 10 procentních bodů méně. Třetí pozici zaujímali občané Slovenska, kteří představovali necelých 15 % podnikajících cizinců, a to v obou sledovaných letech.

Graf 13: Nejčtenější státní občanství cizinců s platným živnostenským oprávněním v ČR v letech 1998 a 2006 (31. 12.)

Zaměstnanci v kategoriích OKEČ – cizinci, celkem ČR (2006)

(Graf 14)

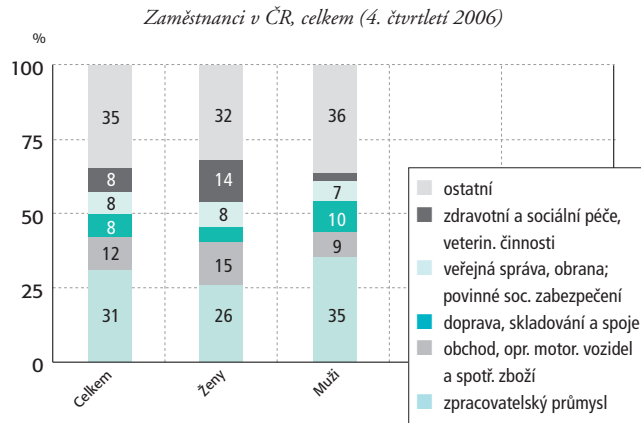
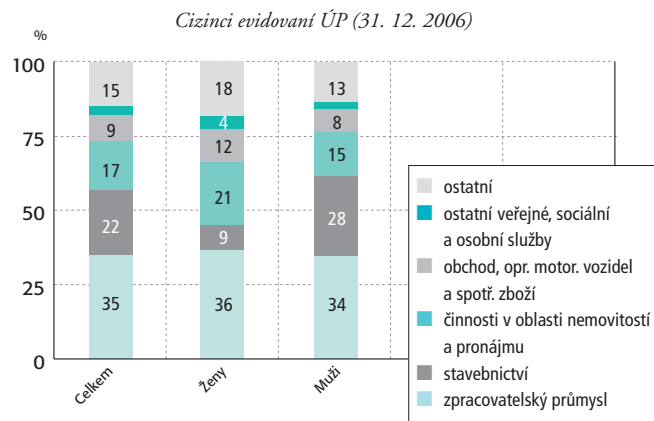
Pramen: MPSV ČR – SSZ, VŠPS ČSÚ

Údaje z VŠPS se týkají zaměstnanců, vč. členů produkčních družstev (4. čtvrtletí 2006).

Cizinci evidovaní úřady práce byli zaměstnáni zejména ve zpracovatelském průmyslu – do této kategorie bylo zařazeno 35 % osob. Více jak 20 % ÚP evidovaných cizinců bylo zaměstnáno ve stavebnictví (výhradně muži), necelých 20 % v činnostech v oblasti nemovitostí a pronájmu, resp. v podnikatelských činnostech. 9 % ÚP evidovaných cizinců pracovalo v obchodě, opravách motorových vozidel a spotřebního zboží.

V rámci všech zaměstnanců v ČR rovněž dominoval zpracovatelský průmysl, v němž byla zaměstnána přibližně třetina osob, následovala kategorie obchod, opravy, v níž bylo umístěno 12 % těchto osob. Obecně lze říci, že rozložení v kategorie OKEČ bylo u celkových hodnot za ČR více rozmanité, u cizinců byla patrná koncentrace zejména do čtyř odvětví, přičemž podíly u stavebnictví, jakož i u činností v oblasti nemovitostí a pronájmu byly značně vyšší než tomu bylo v případě všech zaměstnanců v ČR (stavebnictví – 7 %, nemovitosti, pronájem; podnikatelské činnosti – 5 % zaměstnanců v ČR).

Graf 14: Zaměstnanci v kategoriích OKEČ – cizinci, celkem ČR (2006)

Zaměstnanci v hlavních třídách KZAM – cizinci, celkem ČR (2006)

(Graf 15)

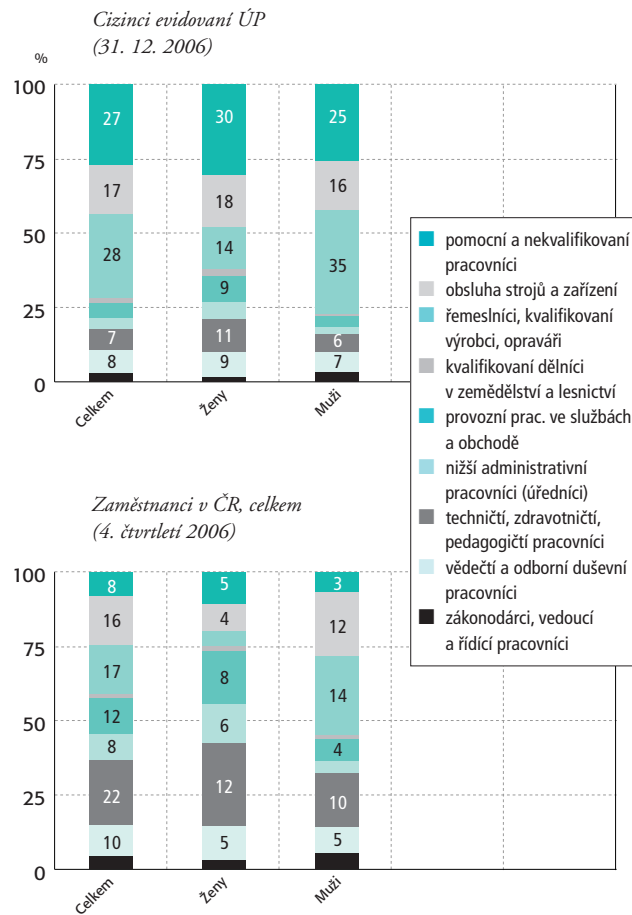
Pramen: MPSV ČR – SSZ, VŠPS ČSÚ

Údaje z VŠPS se týkají zaměstnanců, vč. členů produkčních družstev (4. čtvrtletí 2006).

Analýza klasifikace zaměstnání ukázala, že necelá třetina všech cizinců evidovaných úřady práce byla zaměstnána jako řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé a opraváři. V této kategorii bylo zařazeno 35 % všech ÚP evidovaných mužů-cizinců, avšak pouze 14 % všech žen-cizinek. Druhou nejčetnější kategorií byli pomocní a nekvalifikovaní pracovníci – na této pozici byla dle evidence ÚP zaměstnána více než čtvrtina všech cizinců (čtvrtina všech mužů-cizinců a 30 % všech žen-cizinek – evidovaných úřady práce). Mírně přes 15 % cizinců pracovalo jako obsluha strojů a zařízení. Třídy klasifikace vyžadující vyšší kvalifikaci a vzdělání byly již zastoupeny méně často, např. 8 % ÚP evidovaných cizinců bylo zaměstnáno jako vědecktí a odborní duševní pracovníci, dalších 7 % těchto osob pak jako techničtí, zdravotničtí a pedagogičtí pracovníci. Vezmeme-li v potaz relativní podíly všech žen a všech mužů v kategoriích KZAM, lze říci, že posledně jmenované kategorie (třídy klasifikace vyžadující vyšší vzdělání a kvalifikaci) byly zastoupeny častěji ženami než muži (údaje k 31. 12. 2006).

Oproti celkovým počtům za ČR je u cizinců zřejmý vyšší podíl osob pracujících jako obsluha strojů a zařízení, případně zaměstnaných na pomocných a nekvalifikovaných pozicích – v těchto dvou třídách klasifikace bylo umístěno téměř 45 % všech ÚP evidovaných cizinců a pouze 25 % všech zaměstnanců v ČR. Naopak v třídách klasifikace vyžadujících vyšší kvalifikaci a vzdělání bylo zaměstnáno necelých 20 % cizinců (třídy 1–3) a téměř 40 % všech zaměstnanců v ČR.

Graf 15: Zaměstnanci v hlavních třídách KZAM – cizinci, celkem ČR (2006)

Živnostníci podle OKEČ – cizinci, celkem ČR (2006)

(Graf 16)

Pramen: MPO ČR, VŠPS ČSÚ

Údaje z VŠPS se týkají podnikatelů, vč. pomáhajících rodinných příslušníků (4. čtvrtletí 2006).

Převážná část podnikajících cizinců v ČR patřila do odvětví zahraničního obchodu, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (do této kategorie bylo zařazeno 45 % všech podnikajících cizinců v ČR). Druhou nejčetnější kategorií, do které patřila pětina všech podnikajících cizinců bylo stavebnictví, dalších 15 % cizinců podnikalo v činnostech v oblasti nemovitostí a pronájmu, resp. podnikatelských činnostech. Ve zpracovatelském průmyslu působilo 8 % podnikajících cizinců, 4 % těchto osob podnikala v ubytování a stravování.

V porovnání s celkovými údaji za všechny živnostníky v ČR byla u cizinců na prvních čtyřech pozicích zastoupena tatáž odvětví, výrazný podíl cizinců pak podnikal v obchodu a opravách (45 % cizinců s živnostenským oprávněním) – v rámci celé ČR v tomto odvětví podnikalo již značně méně – necelých 20 % osob. Stejně jako v případě zaměstnanců bylo rozložení do kategorií OKEČ u cizinců výrazně koncentrováno do několika málo kategorií, oproti tomu u všech podnikajících v rámci ČR byla situace poněkud rozmanitější.

Graf 16: Živnostníci podle OKEČ – cizinci, celkem ČR (2006)

